

Psalm 11:4 – Wat is de ‘vorsende blik’?

Psalm 11:4 luidt in de vertaling als volgt:

Zijn ogen aanschouwen,

Zijn vorsende blik toetst onderzoekend de mensen.

De grondtekst en de woord-voor-woord-weergave is als volgt:

" eeináaw je. " chezóe		zijn ogen zij aanschouwen
" af. " apáaw jiv. " chanóe		zijn oogleden/wimpers zij toetsen zonen van
b.néei aadáam		aardse mens

Wat in de vertaling is weergegeven met ‘vorsende blik’ is in de grondtekst het Hebreeuwse woord voor wimpers of oogleden.

Een enkele vertaling geeft dit letterlijk weer, zoals de *Statenvertaling (SV)*: “... zijn oogleden proeven de menschenkinderen” en de *Willibrordvertaling* van 1977 (vertaling Gerhardt/van der Zeyde): “ ... zijn wimpers doorgronden de mens”. Maar de meeste andere vertalingen geven hier een vrijere vertaling, zoals de *NBG* al: “... zijn blikken doorvorsen ...”, de *NBV*: “... en fronsend keurt hij ...”, etc. De nieuwe *Willibrordvertaling* geeft (te simpel) alleen maar “... zijn ogen doorzien ...”. De *NW* gaf het anders weer, ‘... stralende ogen ...’; maar kennelijk is daar nu sprake van een andere woordopvatting. De in 2017 uitgegeven *Herziene NW* geeft het passender weer met ‘zijn oplettende ogen’.

Het verder onvervoegde woord "**af.**"**apáaim** is de dualis-meervoudsvorm en komt van het werkwoord dat ‘vliegen’ of ‘fladderen’ betekent. Dat wijst in dit geval, toegepast op de ogen, op het knippen van de ogen, en vandaar dus de algemeen aanvaarde betekenis van ‘wimpers’ of ‘oogleden’. Lisowsky geeft in *Konkordanz zum Hebräische Alten Testament* als betekenis (d/e/l): “Wimpern, Lider / eyelids / cilia, palpebrae”

Het woord komt, behalve in Psalm 11:4, verder voor in de onderstaande teksten (met hierbij de globale betekenis):

Psalm 132:4	de slaperige oogleden
Spreuken 4:25	de blik recht vooruit
Spreuken 6:4	de slaperige oogleden
Spreuken 6:25	het lonken der ogen
Spreuken 30:13	de blik verheven
Job 3:9	de knippering der dageraad (aanbreken van de dag)
Job 16:16	op de oogleden donkere schaduw
Job 41:10 (of :18)	de knippering der dageraad (aanbreken van de dag)
Jer.9:18	tranende oogleden

Hoewel in een aantal gevallen 'oogleden' of 'wimpers' de aanbevolen weergave zou zijn, lijkt dat in Psalm 11:4 niet aan de orde. Het gaat hier om de uitdrukking van de ogen die behoort bij het grondig onderzoeken van iets. Vandaar dat gekozen is voor de vertaling: 'onderzoekende blik'.

Laatst bijgewerkt: 6 mei 2019